

Bij mij thuis – Kinderboekenweek 2023

Kennismaken met drie tekststructuren

© leesonderwijs.com | Suzanne Bogaerds-Hazenberg

Beste leerkrachten,

In dit document vind je een bundeling informatieve teksten die qua thema aansluiten op de Kinderboekenweek 2023: *Bij mij thuis*. Twee teksten gaan over de woningen van dieren, drie teksten over de woningen van mensen.

Aandacht voor onderliggende tekststructuur – de logische ordening van informatie binnen een tekst – helpt leerlingen om hun leesvaardigheid te vergroten. In dit document hebben de teksten een van de volgende drie structuren: *vergelijkingsstructuur*, *chronologische structuur* en *probleem-oplossingsstructuur*. Ze hebben hun eigen typerende tekstkenmerken en vergen een andere leesaanpak. Ook de manier van schematiseren of samenvatten is anders. Voor de vergelijkingstekst gebruik je bijvoorbeeld een matrixtabel of venndiagram, voor de chronologie een stroomschema of tijdbalk.

Wil je meer leren over de manier waarop je precies met deze tekststructuren aan de slag kunt gaan? Bekijk ook eens de andere publicaties en materialen op deze website of boek een workshop via leesonderwijs@gmail.com

Ik wens je veel leerzame en plezierige lessen toe!

dr. Suzanne Bogaerds-Hazenberg
leesonderwijs.com

Een veilig thuis onder de grond: holen en burchten

Over de hele wereld hebben mensen woningen. Of het nu flats, villa's of hutjes zijn, iedereen heeft een dak nodig boven zijn hoofd. Dieren hebben ook een veilige plaats nodig om te wonen. Vogels bouwen nesten en slakken dragen een huisje op hun eigen rug. Sommige dieren wonen in ondergrondse huizen, bijvoorbeeld in een hol of burcht. Denk maar eens aan vossen en dassen. Ken jij het verschil tussen holen en burchten?

Holen en burchten zijn allebei ondergrondse huizen voor dieren. Dieren gebruiken een hol of burcht om een veilige plaats te kunnen geven aan hun jongen. Zowel holen als burchten worden gebruikt om een voedselvoorraad op te slaan. Een vos woont meestal in een hol, een das in een burcht.

Een hol is vaak veel kleiner dan een burcht, en meestal ook minder oud dan een burcht. Vossen graven zelf hun hol en gebruiken het om hun jongen in groot te brengen. Het hol is dus een veilig huis onder de grond. Daarin lijkt het veel op een burcht. Ook in een burcht brengen dassen hun jongen in veiligheid.

Een burcht is wel veel groter en uitgebreider dan een hol. Eigenlijk is een burcht eerder een kasteel onder de grond dan een huisje. Waar in een hol vaak maar één dierengezin woont, vind je in een burcht vaak meerdere generaties familie bij elkaar. In een hol vind je dus alleen papa en mama vos met hun kindjes, terwijl je in een burcht ook nog (over)grootvader en (over)grootmoeder das kunt tegenkomen en misschien zelfs nog wat ooms en tantes. Daarom hebben burchten veel meer kamers dan holen.

Vanaf de buitenkant herken je holen en burchten allebei aan wat heuvels in het landschap met gaten erin, alleen hebben burchten grotere ingangen. Ook is het aantal ingangen en uitgangen niet hetzelfde: een hol heeft vaak twee tot vier ingangen, terwijl een burcht vaak wel dertig of veertig ingangen telt. Burchten liggen vaak ook veel dieper onder de grond dan holen. Dassenburchten zijn zo groot en uitgebreid dat ze vaak lange tijd door hele dassenfamilies worden gebruikt. Ze graven dus niet elke keer opnieuw een burcht, terwijl vossen dat met hun holen vaak wel doen.

Chronologie

Hoe bouwen zwaluwen hun nest?

Vogels hebben ook een thuis nodig. Als het broedseizoen nadert, bouwen vogels een nest. Dat geldt ook voor zwaluwen. Hoe bouwen zij precies hun nest?

Eerst gaat de zwaluw op zoek naar een geschikte plek voor een nest. Dat kan in een rotswand zijn, maar ook kan een zwaluw een nest bouwen onder een brug, een afdakje of een uitstekende balk in een huis. Als de zwaluw een geschikte plek heeft gevonden, zoekt hij naar klei of modder. In zijn snavel vermengt hij dat vervolgens met speeksel. Dit plakkerige papje brengt de zwaluw aan op de plek waar het nest gaat komen.

Daarna gaat de zwaluw op zoek naar materialen om het nest te verstevigen. Dit kunnen veren of stukken gras zijn. Langzaam maar zeker ontstaat er zo een bolvormig nestje met een opening aan de bovenkant. Als het nest bijna klaar is, wordt de binnenkant bekleed met zachte materialen zoals haren en veertjes. Zo heeft de zwaluw na een tijdje hard werken een veilig en warm nestje. Laat de eitjes maar komen!

Tekst © leesonderwijs.com

Probleem-oplossing

Hoe brandveilig is het bij jou thuis?

Veel mensen denken dat hun huis brandveilig is. Dus dat je ook bij een brand nog veilig en op tijd je huis kunt verlaten. Toch krijgt de brandweer jaarlijks duizenden meldingen van brand in een woning en helaas vallen daarbij ook slachtoffers. Gelukkig zijn er allerlei manieren om zelf je huis brandveiliger te maken.

Een eerste manier is om ervoor te zorgen dat je huis netjes is opgeruimd. Daarbij moet je vooral de trap en gang niet vergeten. Als die netjes zijn opgeruimd, kun je bij brand makkelijk en snel je huis verlaten. Een tweede manier is om ervoor te zorgen dat een aantal apparaten op een veilige plek staan. Er ontstaat bijvoorbeeld regelmatig brand bij een wasmachine of cv-ketel. Bij de wasmachine mag er geen water lekken uit de slangen en ook moet je ervoor zorgen dat de ruimte rond de cv-ketel niet vol staat met spullen die snel in brand kunnen vliegen. De derde manier om je huis brandveilig te maken is door voldoende rookmelders te hangen. Dan moet je ook de batterijen niet vergeten. Dankzij rookmelders word je op tijd gewaarschuwd als er rook is in je huis!

Tekst © leesonderwijs.com

De geschiedenis van de wolkenkrabber

Misschien denk je wel aan New York als je het woord 'wolkenkrabber' hoort. Dat is ook niet zo gek: de allereerste reusachtige flats (wolkenkrabbers) werden gebouwd in Amerika. Om precies te zijn: de allereerste wolkenkrabber werd gebouwd in het jaar 1884 in de stad Chicago. Deze flat was 42 meter hoog. Dat is eigenlijk helemaal niet heel erg hoog, maar het was wel de eerste hoge flat waarin met staal werd gewerkt. Dat staal is nodig om een hoog en stevig bouwwerk neer te zetten.

Het bleef niet bij die ene wolkenkrabber in Chicago. Tegen het jaar 1900 waren er heel wat wolkenkrabbers gebouwd in Amerika en ze werden ook steeds hoger. In 1895 werd in New York een wolkenkrabber gebouwd die jarenlang de hoogste flat ter wereld bleef. Dit gebouw was 103 meter hoog.

In de periode vlak voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog (1930-1945) werden er bijna geen wolkenkrabbers gebouwd. Maar toen de oorlog voorbij was, kwamen er ineens heel veel wolkenkrabbers bij. Na het jaar 1945 kreeg Europa ook ineens veel meer wolkenkrabbers, maar vooral Rusland was koploper: tussen 1947 en 1953 werden daar wel zeven reusachtige wolkenkrabbers gebouwd.

In 1974 werd Willis Tower in Chicago gebouwd. Die wolkenkrabber zou met 442 meter hoogte jarenlang de hoogste ter wereld zijn. In 2023 staat de hoogste wolkenkrabber ter wereld niet in Amerika, maar in Dubai. Die wolkenkrabber is maar liefst 828 meter hoog. Zou jij zo hoog willen wonen?

Wonen in een tiny house?

In Nederland lijken er meer en meer woningen te komen. Dat is ook wel nodig, want onze bevolking groeit nog steeds. Iedereen wil natuurlijk een dak boven zijn hoofd. Maar huizen bouwen is niet alleen maar iets goeds. Dat komt doordat er vaak bouwmaterialen gebruikt worden die niet zo duurzaam zijn en slecht zijn voor het milieu. Ook raken sommige gebieden zo vol met woningen dat mensen zich afvragen of het wel verstandig is om nog méér grote huizen te bouwen. Huizenbouw vormt dus best wel een ingewikkeld probleem: we hebben genoeg huizen nodig, maar hoe doen we dat zonder alles vol te bouwen en het milieu te belasten?

Een mooie oplossing vormen *tiny houses*. Dat Engelse woord betekent eigenlijk iets als mini-huizen. Misschien heb je wel eens plaatjes gezien van zulke kleine huisjes middenin de natuur. Tiny houses zijn vaak van natuurlijke materialen zoals hout gebouwd, waardoor ze duurzaam zijn. Ook zijn ze dus klein waardoor ze weinig ruimte innemen. Vaak zie je bij een tiny house een leefruimte met daarin een open keuken. Daarboven zit dan vaak weer een slaapzoldertje gebouwd. Bijkomend voordeel van tiny houses is dat ze niet zo duur zijn als een gewoon huis, omdat ze nu eenmaal zo klein zijn. Zou jij wel in een tiny house willen wonen?